

Markvart: Nastal čas napsat několik vět o F-35, aneb “Quo Vadis Česko?”

- CZ24 News | 11. září 2023

ČESKO: Vláda ČR se chystá v nejbližší době, za naprostého mlčení médií, schválit nákup nadzvukového proudového letounu za cenu 122 mld. Kč, která rozhodně není konečná a rozhodně též nezahrnuje vše, co bude dříve či později k řádnému provozování F-35A potřebovat.

V této souvislosti upozorňuji zejména na analýzu nákupu dvou letek F-35A Kanadskými královskými vzdušnými silami (tedy partnera projektu F-35 úrovně 3) z roku 2021, která stanovila cenu pořízení tohoto systému, včetně navazující infrastruktury velení a řízení, na 11 mld USD (tedy cca 230 mld. Kč). Tento rozpočet je kopií toho, co čeká ná, pokud si řečený letoun o síle dvou letek (24 strojů) pořídíme. Také provozní a udržovací náklady, které jsou na dvojnásobku Gripenu, rozhodně pro tento záměr příliš nesvědčí.

Pojďme se však pro tento moment oprostít od úvah, zda je Gripen ekonomičtější, dostačující, či zda skutečně chceme, či potřebujeme v ČR nosiče jaderných zbraní. Pojďme přestat též donekonečna zkoumat pořizovací, provozní či udržovací náklady. Pojďme se na ten problém podívat čistě z hlediska technologického a vojensko-průmyslového.

První demonstrátory F-35A byly exportně dodány Nizozemsku v letech 2008 a 2009. Dodávky dalším zákazníkům (Austrálii a Itálii) však začaly až v rámci Lotu VI v roce 2012. Program tedy vývozně běží již bezmála 12 let. V tuto chvíli jsou vystaveny pevné objednávky na 2477 letounů F-35A plus 497 letounů F-35B plus 353 letounů F-35C (pouze USA). Tedy na celkové množství 3330 letounů F-35 všech tří variant, a to dnešním 16 zákazníkům, z nichž plných deset zemí má v programu různé priority jako technologičtí partneři různé úrovně.

K 5. září 2023 bylo potom vyrobeno a dodáno 965 z těchto objednaných 3330 letounů. Po 12 letech dodávek létají F-35 ve 14 zemích, z nichž 12 zatím dosáhlo předběžných operačních schopností a šest z nich hlásí i dosažení plných operačních schopností (USA, Velká Británie, Izrael, Itálie, Dánsko a Nizozemsko). Z toho vyplývá, že existujícím zákazníkům zbývá vyrobit a dodat dalších 2365 letounů. Přitom tento rok vyrobí linka Lockheed Martin ve Fort Worth 156 letounů, přičemž se bje se v prsa, že se jí brzy podaří zvýšit výrobu až na 220 letounů ročně. I kdyby tomu tak bylo, zabere výrobci pouze plnění současných smluvních závazků příštích 12 let (tedy období do r. 2035).

Česká republika je zatím v situaci, kdy teprve zvažuje podpis smlouvy, stejně jako též Řecko, Portugalsko a Rumunsko. Přidá se tedy někdy příští rok na samý chvost zákaznických zemí, s dodávkami někdy v druhé polovině třicátých let. O jakýchsi předběžných operačních schopnostech se tedy dá mluvit v nejlepším případě okolo roku 2040 (a to jsou FAKT hodně optimistická data). V té době bude projektu F-35 už 44 let, od prvního letu uplyne 34 let a od prvních dodávek 28 let. Pokud bychom si udělali paralelu např. s životním cyklem veleúspěšného letounu F-16, budeme se tedy v roce 2040 nacházet zhruba v roce 2007 služby tohoto matadora modrého nebe. V prvních zákaznických zemích se začne F-35 už vyřazovat, další země budou původně dodané letouny modernizovat. Nebude to už zkrátka žádný výkřik moderní techniky. Ale hlavně: v roce 2042 tady už 13 let nebudou létat Gripeny, jejichž pronájem definitivně skončí v roce 2029. Jak hodlá ministerstvo obrany zajistit obranu vzdušného prostoru ČR zajistit v mezidobí, je velkou otázkou, když zatím dělá všechno proto, aby naštvalo Švédy, pro provoz jejichž Gripenů zde máme vytvořeny podmínky.

Mezi léty 2030-2040 se očekává nástup letounů šesté generace, které budou hlavní bojovou platformou budoucího válčiště. Pokud pomineme čínský projekt J-28 a ruský PAK-DP

(MiG-41), které jsou politicky neprůchodné a americké F/A-XX a NGAD, které jsou zase zjevně mimo potřeby českých vzdušných sil, budou se v té době už vyrábět nejméně dva letouny, které by pro nás mohly být technologicky, průmyslově i vojensky relevantní. Prvním je francouzsko-německo-španělský projekt FCAS (Future Combat Aircraft System) a druhým potom britsko-japonsko-italsko-švédský GCAP (Global Combat Air Programme). V tuto chvíli se formují konsorcia a podepisují partnerské smlouvy. Hlavními uživateli těchto letounů budou jistě Velká Británie, Francie, Německo, Itálie, Španělsko, Švédsko ale i Belgie a potenciálně i Rakousko či Maďarsko, kromě mnoha asijských zájemců.

Zkrátka namísto toho, abychom se dívali dopředu, zařadíme se zase poslušně na technologický i vojenský chvost světa a vyplýváme prostředky, které bychom mohli rozumně zužítkovat pro perspektivní spolupráci a technologický růst, na pořízení výběhového typu letecké techniky. Nasereme přitom Švédy, kteří se k nám chovali posledních 18 let provozu Gripenů v ČR, více než slušně a ještě lžeme vlastním občanům o všem možném, od pořizovací ceny přes provozní náklady a (ne)zabezpečení obrany vzdušného prostoru, až po možnosti využití té nevzhledné elektronické krabice.

Je evidentní, že připravované řešení, je tím nejhorším, jaké mohlo ten amatérský soubor na Strakovce napadnout. Jako zatím všechna další řešení, která vymysleli nebo dostali befelem od svých loutkovodičů.

ZDROJ: FB Petr Markvart